

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmma Totivs Theologiae S. Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici Ordinis Prædicatorum

Secvndæ Secvndæ Partis Volumen Secundum

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Romæ, 1619

Vtrum diuinationes, quæ fiunt per auguria, & alias hujusmodi
obseruantias, sint licitæ? 7

urn:nbn:de:hbz:466:1-38762

mini in quo abundant frigidi humores, occurrunt in somnijs, quòd fit vel in aqua vel in niue. Et propter hoc medici dicunt esse intendendum somnijs, ad cognoscendum interiores dispositiones. Causa autem somniorum exterior, similiter etiam est duplex, scilicet corporalis, & spiritualis. Corporalis quidem, in quantum imaginatio dormientis immutatur, vel ab aere continenti, vel ex impressione cælestis corporis, vt sic dormienti aliquæ phantasiæ appareant conformes cælestium dispositioni. Spiritualis autem causa est quandoque quidem à Deo, qui ministerio angelorum aliqua hominibus reuelat in somnijs, secundum illud Numer. 12. Si quis fuerit inter vos propheta Domini, in visione apparebo ei, vel per somnium loquar ad illum. Quandoque verò operatione demonum aliquæ phantasiæ dormientibus apparent, ex quibus quandoque aliqua futura reuelant his qui cum eis habent pacta illicita. Sic ergo dicendum, quòd si quis vtatur somnijs ad præcognoscenda futura, secundum quod somnia procedunt ex reuelatione diuina, vel ex causa naturali intrinseca, siue extrinseca, quantum potest se virtus talis causæ extendere: non erit illicita diuinitio. Si autem huiusmodi diuinitio causetur ex reuelatione demonum, cum quibus pacta habentur expressa, quia ad hoc inuocantur; vel tacita, quia huiusmodi diuinitio extenditur ad quod se non potest extendere: erit diuinitio illicita & superstitiosa.

Et per hoc patet responsio Ad obiecta.

ARTIC. VII.

¶ III

3. cont. c.
154 co 5.
¶ 6. Et
epu 25. c.
3. ¶ 5. c.
2. et 1. sa.
2. co. 2. co-
lon 2. pr.

*Varum diuinitio, quæ fit per auguria & omnia,
& alias huiusmodi obseruationes exte-
riorum rerum, sit illicita?*

AD septimum sic proceditur. Videtur, quòd diuinitio quæ fit per auguria, & omnia, & alias huiusmodi obseruationes exteriorum rerum, non sit illicita. Si enim esset illicita, sancti viri ea non vterentur. Sed de Ioseph legitur quòd augurijs in-
ten-

tendebat. Legitur enim Genes. 44. quod dispensator Ioseph dixit, Scyphum quem furati estis, ipse est in quo bibit dominus meus, & in quo augurari solet. Et ipse postea dixit fratribus suis, An ignoratis quod non sit similis mei in augurandi scientia? Ergo uti tali diuinatione non est illicitum.

¶ 2 Præterea, Aues aliqua circa futuros euentus temporum naturaliter cognoscunt, secundum illud Hierem. 8. Miluus in celo cognouit tempus suum: turtur, & hirundo, & ciconia custodierunt tempus aduentus sui. Sed naturalis cognitio est infallibilis, & à Deo. Ergo uti cognitione auium ad præcognoscendum futura, quod est augurari, non videtur esse illicitum.

¶ 3 Præterea, Gedeon in numero sanctorum ponitur, ut patet ad Hebr. 11. Sed Gedeon vsus fuit omne, ex hoc quod audiuit recitationem & interpretationem cuiusdam somnij, ut Iu. ii. 7. dicitur. Similiter Eliezer seruus Abrahæ, ut legitur Genes. 24. Ergo videtur, quod talis diuinatione non sit illicita.

SED contra est, quod dicitur Deut. 18. Non inueniatur in te qui obseruet auguria.

RESPONDEO dicendum, quod motus vel garritus auium, vel quæcumque dispositiones in huiusmodi rebus considerata, manifestum est quod non sunt causa futurorum euentuum: unde ex eis futura cognosci non possunt sicut ex causis. Relinquitur ergo, quod si ex eis aliqua futura cognoscantur, hoc erit in quantum sunt effectus aliquarum causarum, quæ etiam sunt causantes vel præcognoscentes futuros euentus. Causa autem operationum brutorum animalium est instinctus quidam, quo mouentur motu nature: non enim habent dominium sui actus. Hic autem instinctus potest ex duplici causa procedere. Vno quidem modo, ex causa corporali. Cum enim bruta animalia non habeant nisi animam sensitiuam, cuius omnes potentie sunt actus corporalium organorum, subiacet eorum anima dispositioni conti-

mentium corporum, & primordialiter cælestium. Et ideo nihil prohibet aliquas eorum operationes esse, futurorum signa, in quantum conformantur dispositionibus corporum cælestium, & aeris continentis, ex quibus proueniunt aliqui futuri euentus. In hoc tamen duo considerari oportet. Primum quidem, ut operationes huiusmodi non extendantur, nisi ad præcognoscenda futura, quæ causantur per motus cælestium corporum, ut supra dictum est*. Secundo, ut non extendantur nisi ad ea quæ aliquo modo possunt ad huiusmodi animalia pertinere. Consequuntur enim per cælestia corpora cognitionem quandam naturalem, & instinctum ad ea quæ eorum vitæ sunt necessaria: sicut sunt immutationes, quæ fiunt per pluuias & ventos, & alia huiusmodi. Alio modo, instinctus huiusmodi causantur ex causa spiritali, scilicet vel ex Deo, ut patet in columba super Christum descendente, & in coruo qui pauit Heliam, & in ceteris qui absorbit & eiecit Ionam. Vel etiam ex demonibus, qui utuntur huiusmodi operationibus brutorum animalium ad implicandos animos hominum vanis opinionibus. Et eadem ratio videtur esse de omnibus alijs huiusmodi, præterquam de omnibus: quia verba humana, quæ accipiuntur pro omine, non subduntur dispositioni stellarum; disponuntur tamen secundum diuinam prouidentiam, & quandoque secundum dæmonum operationem. Sic ergo dicendum, quod omnis huiusmodi diuinitio, si extendatur ultra illud ad quod potest pertinere secundum ordinem naturæ, vel diuinæ prouidentię, est superfluitiosa & illicita.

Ad primum ergo dicendum, quod hoc quod Ioseph dixit, non esse aliquem sibi similem in scientia augurandi, secundum Aug.* ioco dixit, non serio: referens fortè hoc ad illud, quod vulgus de eo opinabatur. Et sic etiam dispensator eius locutus est.

Ad secundum dicendum; quod illa auctoritas loquitur de cognitione animi, respectu eorum quæ ad cas

a. 5. et 6.
huius 9.

In li 99.
sup Gen.
c. 45. to.
4.

eas pertinent. Et ad hæc præcognoscenda considerare earum voces & motus non est illicitum: puta, si quis ex hoc, quod cornicula frequenter crocitat, prædicat pluuiam citò esse futuram.

Ad tertium dicendum, quod Gedeon obseruauit recitationem & expositionem somnij, accipiens ea proomine, quasi ordinata ad sui instructionem à diuina prouidencia. Et similiter Eliezer attendit verba puella, oratione præmissa ad Deum.

ARTIC. VIII.

Vtrum diuinitio sortium sit illicita?

AD octauum sic proceditur. Videtur, quod diuinitio sortium non sit illicita. Quia super illud Psalmi trigesimali, In manibus tuis sortes meæ: dicit gloss. * Augustini, Sors non est aliquid mali, sed res in humana dubitatione diuinam indicans voluntatem.

¶ 2 Præterea, Ea quæ à sanctis in scripturis obseruata leguntur, non videntur esse illicita. Sed sancti viri tam in veteri quam in nouo testamento, inueniuntur sortibus vsi esse. Legitur enim Ios. 7. quod Iosue ex præcepto Domini, iudicio sortium punitur Achan, qui de anathemate surripuerat. Saul etiam sorte deprehendit filium suum Ionatham mel comedisse, vt habetur 1. Reg. 14. Ionas etiam à facie Domini fugiens, sorte deprehensus est, & in mare deiectus, vt legitur Iona 1. Zacharias etiam sorte exijt vt incensum poneret, vt legitur Luca 1. Matthias etiam est sorte ab Apostolis in Apostolatam electus, vt legitur Act. 1. Ergo videtur, quod diuinitio sortium non sit illicita.

¶ 3 Præterea, Pugna pugilum, quæ Monomachia dicitur, id est singularis concertatio; & iudicia ignis & aquæ, quæ dicuntur vulgaria, videntur ad sortes pertinere: quia per huiusmodi aliqua exquiruntur occulta. Sed huiusmodi non videntur esse illicita: quia & Dauid cum Philistæo singulare inisse certamen legitur, vt habetur 1. Regum 17.

¶ 4 Ergo

512

2. cont. c.
154 co. 5.
Op. 6. Et
opu. 25 c.
4 et 5. Et
Eph. 1. le.
4 co. 2. fi.
Aug. in
Ps 30. cō-
cio. 2. de
med. Ps.
declinan-
do ad fi.
tom. 8.